

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2701/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.510/2023/8. számú végzése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 391. § (1) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társai Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Radics György Viktor) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.II.20.510/2023/8. számú végzése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 391. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó a végrehajtást kérő felperese volt a Moszkvai Ipari és Kereskedelmi Kamara mellett működő választottbíróság előtt elbírált választottbírósági eljárásnak. A Moszkvai Eseti Választottbíróság a 2019. május 22-én kelt A-2016/50-AH számú ítéletével – más alperesek mellett – kötelezte az adóst 49 024 599,75 euró tőkeösszeg és járulékai megfizetésére. A Választottbíróság a felek jogválasztására tekintettel a német jog alkalmazásával hozta meg a döntését.
- [3] A Kaposvári Törvényszék megismételt eljárásban a 2020. november 9-én kelt 1500-1.Vh.175/2019/27. számú végzésével végrehajtási tanúsítvánnyal látta el a fenti külföldi választottbírósági ítéletet, illetve rendelkezett annak a magyar jog szerint a belföldi választottbíróság határozatával azonos módon való végrehajthatóságáról. Az

adós fellebbezését elbíráló Pécsi Ítéltábla 2021. április 9-én kelt Pkf.IV.25.004/2021/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését. A határozatok indokolása szerint a választottbírósági szerződés alapján a választottbírósági kikötés az adós esetében alkalmazható. 2021. június 11- napján a Kaposvári Törvényszék végrehajtási lapot állított ki, amely alapján végrehajtási eljárás indult.

- [4] A jogerős végzés ellen az adós felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése, a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan az elsőfokú végzés megváltoztatása, a végrehajtást kérő indítványozó kérelmének elutasítása iránt. Az adós érvelése szerint a jogerős végzést hozó bíróság tévesen állapította meg, hogy a választottbírósági kikötés rá is kiterjedt volna, a szerződést alá sem írta, ezért a választottbírósági ítélet annak ellenére tartalmaz rá nézve rendelkezést, hogy a választottbírósági szerződésben részes félként szerepelt volna. Továbbá az adós álláspontja szerint a kikötés az érintett vitás ügyre nem vonatkozott, de amennyiben lett volna ilyen kikötés, akkor is túlterjeszkedő az ítélet, ugyanis a választottbírósági szerződés csak a régi kötelezettségek rendezésére vonatkozott. Ezzel szemben a végrehajtást kérő a választottbírósági eljárásban nem csak a választottbírósági szerződésből eredő igényeket érvényesített. Az adós szerint továbbá a végrehajtást kérő indítványozó deliktuális felelősségre is hivatkozott, amelyre a kikötés nem terjedt ki.
- [5] A Kúria 2023. augusztus 29-én kelt Pfv.II.20.510/2023/8. számú végzésével a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a kérelmet elutasította. A Kúria megállapította, hogy nem vitásan a választottbírósági megállapodás csak annak feleire vonatkozva keletkeztet jogokat és kötelezettségeket, de a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértésre tekintettel érdemben nem vizsgálhatta, hogy az adós félként vett-e részt a választottbírósági szerződésben. Megállapította, hogy a választottbírósági kikötésre irányadó jog a német jog, továbbá észlelte, hogy az indítványozó végrehajtási eljárást indított Németországban is, ami ugyanazon felek közötti választottbírósági kikötést vizsgálta. A kérelmet a német Szövetségi Legfelsőbb Bíróság elutasította. A Kúria megállapította, hogy a kölcsönös követelésrendezési szerződés úgy értelmezendő, mint a „kezdeti szakaszból” származó korábbi üzleti kapcsolatok rendezésére vonatkozó szabályrendszer, és megkülönbözteti magát a későbbi „bővítési szakaszból” származó jövőbeli üzleti kapcsolatokról. A Kúria álláspontja szerint a felek szándéka szerint a Kölcsönös Követelésrendezési Szerződés választottbírósági záradéka kizárólag az ebben az egyedi szerződésben szabályozott jogviszonyra vonatkozott, amelyet a megfogalmazása („szerződésből eredő jogviták”) is alátámaszt, hiszen az szűkebben értelmezendő, mint a szokásosan használt megfogalmazás („jelen szerződéssel kapcsolatos jogviták”). Továbbá erre utal választottbírósági záradék külön-külön történő felvétele az egyes szerződésekbe. Erre

tekintettel a Kúria megállapította a külföldi választottbírósági határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, New Yorkban 1958. június 10-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) V. cikk 1. bekezdés c) pontjának sérelmét.

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve a 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben a Kúria Pfv.II.20.510/2023/8. számú végzése, továbbá a Pp. 391.§ (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. A Pp. rendelkezésével kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította.
- [7] Az indítványozó a kúriai végzés alaptörvény-ellenességét elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt indokolt bírói döntéshez való jogának, illetve az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében, valamint az Alaptörvény 28. cikkében foglalt önkényes jogalkalmazás tilalmának sérelmében látta, mert szerinte a támadott bírósági döntés indokolása elégtelen. Az indítványozó azt állította, hogy a támadott döntés figyelmen kívül hagyta a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVII. törvény (a továbbiakban: Nmjt.) irányadó rendelkezéseit, hiszen – bár a végzés megállapítja, hogy a német jog irányadó a felek választottbírósági szerződésére – a külföldi jogot nem alkalmazta, nem jelölte meg sem az állásfoglalásának jogszabályi alapját, sem azokat az értelmezési elveket, amelyek alapján a Kúria kialakította az álláspontját. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a támadott döntés érdemi megállapításokat tett kellő indokolás nélkül, hiszen – amíg a választottbírósági ítélet több mint 500 oldalban taglalta a felek közötti jogviszonyt – a Kúria minösszesen két bekezdésben ítélte meg a Kölcsönös Követelésrendezési Szerződés célját, hatályát és a felek mögöttes szándékát egy magyarra fordított kifejezéssel, illetve azzal alátámasztva, hogy a többi szerződésben is szerepelt választottbírósági záradék. Továbbá az indítványozó hangsúlyozta, hogy a támadott végzés szembehelyezkedett a külföldi ítéletek elismerésének uniós és kúriai gyakorlatával is, mikor a végrehajtási eljárásban korábban hozott két bírósági döntést is megváltoztatott, hiszen az elismerési eljárásokban az alapul fekvő ítéletek érdemi felülvizsgálatára csupán olyan közrendbe ütköző körülmények esetén van lehetőség, mint az adós alapvető jogainak sérelme az eljárás során (*révision au fond* tilalma).
- [8] Az indítványozó szerint egy másik aspektusból sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga is, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga is. Az indítványozó sérelmezte, hogy az adós a felülvizsgálati kérelmében olyan új jogi álláspontot adott elő, amelyre a végrehajtási eljárás során nem hivatkozott. Az indítványozó szerint joggal számíthatott arra, hogy a rendkívüli jogorvoslati szakaszban nem kerül sor ilyen szintű, ténykérdésekre is kiterjedő érdemi felülvizsgálatra. Az indítványozó szerint a rendelkezési jogát és az eljárás tisztességes lefolytatásához fűződő jogát alapvetően sérti, hogy a Kúria – ahelyett, hogy elkésztett

előadásként figyelmen kívül hagyta volna – az új érvekre alapította az indítványozó kérelmének elutasításáról szóló döntést. Az indítványozó szerint, mivel hatékonyan már nem tudja vitatni a Kúria jogi értelmezését és a relevánsként megállapított tényállást, így sérült a hatékony jogorvoslathoz való joga is. Mindezekon felül az indítványozó a Kúria végzésével kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is megjelölte.

- [9] Az indítványozó szerint a Pp. 391. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésbe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mert az érintett rendelkezés alapján nyilvános és tisztességes tárgyalás tartása nem biztosított egy olyan kontradiktórus és bizonyítási eljárást igénylő végrehajtási eljárásban, amelyben az Egyezmény V. cikk (1) bekezdése c) pontja alapján a választottbírósági ítélet érdemére vonatkozó megállapítás is születhet. Az indítványozó továbbá a Pp. 391. § (1) bekezdésével kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is megjelölte.
- [10] 1.3. A támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az igazságügyi miniszter is kifejtette szakmai álláspontját, szerinte a támadott rendelkezés nem ütközik az Alaptörvény rendelkezéseibe.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [14] Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [15] Az indítvány a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ugyanakkor az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]}, ami jelen ügyben nem teljesült. Továbbá az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak az R) cikk (2) bekezdése, valamint a 28. cikk sem {lásd például: az R)

cikk (2) bekezdés vonatkozásában a 3142/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [16]; a 28. cikk vonatkozásában a 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]). Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja előírásainak.

- [16] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozók szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést, illetve bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az alkotmányjogi panasz tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont], továbbá az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés és a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [17] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pont és Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pont és Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés és Abtv. 27. §]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] 2.3.1. Az indítványozó a támadott bírói döntés vonatkozásában az alkotmányjogi panaszt mindenekelőtt a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], azon belül annak részjogosítványának minősülő indokolt bírósági döntéshez fűződő jog, továbbá azzal szoros kapcsolatban levő önkényes jogalkalmazás tilalma, továbbá a hatékony jogorvoslathoz fűződő jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmére alapítva terjesztette elő.
- [20] Az alkotmányjogi panasz a bírói döntést támadó részében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel a panasz tartalmára és az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikkel kapcsolatos, részletesen kimunkált esetjogára.

- [21] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye kapcsán mindenekelőtt kiemeli az Alkotmánybíróság, hogy csupán a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van hatásköre, ebbe azonban a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének felülbírálata nem tartozik bele. Tehát a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [22] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti, hogy a Kúria végzése az Nmjt. irányadó rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, hiszen az alkalmazandó külföldi (német) jogot megállapítja, de azt nem alkalmazza, nem jelöli meg sem az álláspontjának jogszabályi alapját, sem az értelmezési elveket, amelyek alapján az álláspontjára jut.
- [23] A 20/2017. (VII. 18.) számú határozatában az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével. Ugyanakkor ugyanezen döntésből lesűrhető, hogy önmagában a *contra legem* jogalkalmazás nem minden esetben emelkedik fel az alkotmányossági sérelem szintjére. {20/2017. (VII. 18.) AB határozat [23], [29]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által sérelmezett körben a Kúria nem mulasztotta el alkalmazni az Nmjt.-t, ugyanis a támadott végzés indokolásának a kérdéssel érintett részéből megállapítható, hogy a Kúria részben nyelvtani értelmezés alapján, részben pedig a körülményekből lesűrhető tényekből való következtetés útján állapította meg a választottbírósági szerződés feleinek szándékát. Mindezek alapján az indokolásból kitűnik, hogy a Kúria milyen alapon hozta meg a döntését. Önmagában a nyelvtani értelmezésre, mint elvre való explicit utalás hiánya nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [25] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése körében sérelmezi továbbá, hogy a támadott döntés érdemi megállapításokat tett kellő indokolás nélkül, hiszen - még a választottbírósági ítélet több mint 500 oldalban taglalta a felek közötti jogviszonyt – a Kúria minösszesen két bekezdésben ítélte meg a Kölcsönös Követelésrendezési Szerződés célját, hatályát és a felek mögöttes szándékát egy magyarra fordított kifejezéssel, illetve azzal ténnyel alátámasztva, hogy a többi szerződésben is szerepelt választottbírósági záradék. Az indítványozó továbbá sérelmezte, hogy a Kúria annak ellenére nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, hogy szembehelyezkedett a külföldi ítéletek elismerésének uniós és kúriai gyakorlatával, hiszen az alapul fekvő választottbírósági ítéletet érdemi felülvizsgálatnak vetette alá anélkül, hogy az erre alapot adó körülmények (pl. közrendbe ütközés, adós alapvető jogainak sérelme) fennálltak volna.

- [26] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]-[34]}. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, csupán az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell az indokolásnak kiterjednie, és nem minden egyes részletre {18/2019. (VI. 12.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [27] Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy a Kúria mindössze néhány oldalban taglalta a fele közötti jogviszonyt, amelyből két bekezdést szentelt a tárgyi hatály kérdésének. Az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy az indokolás hossza önmagában nem alkotmányossági kérdés. Amennyiben az eljárási törvények szerint a bírói döntés indokolása számot adott a vizsgálandó kérelmekben szereplő érvekről, úgy pusztán az indokolás rövidege, lényegre törő volta miatt alappal az indokolt bírói döntés hiányára hivatkozni nem lehet {3312/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [30]}. Önmagában az indokolás terjedelme nem lehet irányadó annak megítélésében, hogy bírói döntés az indokolt bírósági döntéshez fűződő jog, ezáltal a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza-e {3183/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [28] Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a kúriai végzés csupán két körülményre alapozta a megváltoztató döntését. Az Alkotmánybíróság korábban is hangsúlyozta, hogy csak az indokolás megléte és nem tartalma hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [55]}. Annak megítélése, hogy a meghozott ítélet mennyire felel meg a jogszabályoknak, nem része az Alkotmánybíróság vizsgálatának {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [55]}. Továbbá önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára {3299/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]}.
- [29] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog – azon belül is a

rendelkezési jog, illetve az eljárás tisztességes lefolytatásához fűződő jog – sérelmét a XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmével összefüggésben is állította. Lényegében arra hivatkozott, hogy a Kúria az adós által előadott új érvekre alapította a végrehajtást kérő kérelmének elutasításáról szóló döntést, és hatékonyan már nem tudja vitatni a Kúria jogi értelmezését és a relevánsként megállapított tényállást. Az indítványozó szerint a döntés eltér a kúriai joggyakorlattól, ezért ő joggal számíthatott arra, hogy a rendkívüli jogorvoslati szakaszban nem kerül sor ilyen szintű ténykérdésekre is kiterjedő érdemi felülvizsgálatra.

- [30] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy alkotmányjogi panasz alapján főszabály szerint nem vizsgálja a felülvizsgálati eljárás törvényességét; azonban alaptörvény-ellenességet eredményez, ha az eljárási szabálysértés miatt az eljárás résztvevője nem tudja gyakorolni a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog által védett eljárási jogosultságait {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [50]}. Az indítványozó által is hivatkozott 3157/2020. (V. 21.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította a rendelkezési joggal, illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő joggal összefüggésben, hogy a bírósági joggyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban nem vehető figyelembe olyan felülvizsgálati ellenkérelem, amely a perben korábban elő nem terjesztett nyilatkozatot tartalmaz. Ugyanis a törvény a Kúriának csak olyan kérelmek, nyilatkozatok, észrevételek alapján engedni meghozni az döntését, amelyek vonatkozásában a felek lehetőséget kaptak a megismerésre és nyilatkozattételre {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [48]}. Jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványozó 2023. augusztus 2-án felülvizsgálati észrevételeket nyújtott be. Ebből következően az indítványozó lehetőséget kapott azon felülvizsgálati kérelem megismerésére – illetve az azzal kapcsolatos nyilatkozattételre –, amelyre a Kúria a döntését alapította. Önmagában a Kúriának az a döntése, hogy a körülmények mérlegelése folytán a joggyakorlatától eltér, nem jelentheti automatikusan az eljárás tisztességtelen voltát. Az Alkotmánybíróság ezúton is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata, ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához {3065/2019. (III. 29.) AB végzés, Indokolás [49]}. Az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy önmagában a Kúriának a joggyakorlatától eltérése, és azon döntése, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott új érve alapozza megváltoztató döntését, helyes volt-e, vagy másik bíróság másként döntött volna.
- [31] Az Alkotmánybíróság korábban – a keresetváltoztatás tilalmával összefüggésben – megállapította, hogy annak megítélése, hogy a bírósági eljárásban alkalmazott szakjogi szabályok tükrében mi minősül tiltott keresetváltoztatásnak a bíróság hatáskörébe tartozik {3226/2019. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [30]}. Ezzel

összhangban megállapítható, hogy az Alkotmánybíróságnak nem tartozik hatáskörébe annak vizsgálata, hogy ha az adós által kereseti kérelemben előadottak elkésett előadásnak minősülnek-e, ugyanis ez a Kúria hatáskörébe tartozó perjogi szakkérdés. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3042/2024. (II. 9.) AB végzés, Indokolás [11]}. Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy a rendelkezésre álló döntések alapján ugyan valóban csak a Kúria állapította meg az Egyezmény V. cikk 1. bekezdés c) pontjának sérelmét, azonban a másodfokon eljáró Ítéltábla végzése ugyanazt a rendelkezést vizsgálta {Indokolás [45]}.

- [32] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszában az indítványozó a bírói döntést támadó részében nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítvány az eljáró bíróságok döntéseivel kapcsolatban nem alkotmányossági, hanem törvényességi, szakjogi kifogásokat fogalmaz meg. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [33] 2.3.2. Tekintve, hogy az indítványozó a panaszát részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapította, így az alkotmányjogi panasz ezen elemében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye értelemszerűen nem vetődhetett fel. Az alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetésével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [34] Az indítványozó szerint a Pp. 391. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésbe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mert az érintett rendelkezés alapján nyilvános és tisztességes tárgyalás tartása nem biztosított egy olyan kontradiktórius és bizonyítási eljárást igénylő végrehajtási eljárásban, amelyben az Egyezmény V. cikk (1) bekezdés c) pontja alapján a választottbírói ítélet érdemére vonatkozó megállapítás is születhet.
- [35] A támadott Pp. 391. § (1) bekezdése szerint „[a] fellebbezés tárgyában a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül határoz, azonban a feleket a szükséghez képest meghallgathatja.” Jelen ügyben az érintett törvényi rendelkezéssel összefüggésben az indítványozó azt sérelmezte, hogy még az adós bizonyítási lehetősége jogszabály által biztosított volt, addig a Pp. 391. § (1) bekezdése őt attól az alkotmányossági garanciától fosztotta meg, hogy a tárgyaláson észrevételt, nyilatkozatot tegyen, indítványozzon ellenbizonyítást. Az indítványozó továbbá sérelmezte, hogy a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 1. § (5) bekezdése alapján nemperes eljárásokban formailag csak végzés hozható az ügy érdemében is, így a Pp. támadott rendelkezése általánosan kizárja a tárgyalás tartásának lehetőségét valamennyi nemperes eljárásban.

- [36] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „általánosságban a nemperes eljárásokban is irányadónak tekintette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményeit, de az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat adott eljárástípusnak megfelelően értelmezve. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog emellett nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak (perszakasz) sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik. Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban sem.” {9/2023. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [37] Az Alkotmánybíróság korábban kiemelte, hogy önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [24]-[25]}. A következőket alkotmánybírósági gyakorlat szerint a tárgyalás tartásának mellőzése nem sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot: *a)* ha a tárgyalás tartásának mellőzésére jogorvoslati eljárásban (különösen rendkívüli jogorvoslati eljárásban) kerül sor, illetve *b)* ha a tárgyalás mellőzésre az alapeljárást követő különleges eljárásban kerül sor {3103/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}. A 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat megállapította, hogy bár a tárgyalási elv, a szóbeliség és a közvetlenség a polgári peres eljárás alapelvei közé tartozik, ugyanakkor nem jelenti ezeknek az alaptörvényi szabállyá emelt alapelveknek a sérelmét, ha a törvény egyes – különösen a rendkívüli – jogorvoslati eljárásokban a bíróság számára lehetővé teszi az indítvány tárgyaláson kívüli elbírálását is {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [38] Ez utóbbi megállapítás különös relevanciával bír, tekintve, hogy jelen panasz alapjául szolgáló ügy egy rendkívüli jogorvoslati eljárás. Továbbá kiemelendő, a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs [Pp. 275. § (1) bekezdés], ezért a tárgyalás tartásának lehetővé tétele nem szükségszerű. A Pp. szabályozási háttere lehetővé teszi a felek teljes körű nyilatkozattételét, ezáltal biztosítja az eljárás kétoldalúságát és annak az Alaptörvénynek megfelelő, tisztességes lefolytatását.
- [39] Mindezek alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság már kialakította álláspontját abban a kérdésben, hogy a tárgyalás elmaradása milyen esetekben jelenti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetett fel, így az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek nem felel meg.
- [40] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró